

המגרש פרק תשיעי גיטין

קה א מיי פיי מהלכות
גירושין הלכה כב
מגן עשין 2 טושי"ע אה"ע
סימן קט טעף ד:
קו ב מיי שם טושי"ע שם
טעף ה:
קו ג מיי שם הל' כה
טושי"ע שם טעף ג:
קה ד מיי שם טושי"ע
שם כהנ"ה:

מוסף רש"י

הכתוב קראו אחר. למי
שנשאל (טוטה 1). אם
שנשאלה שלח. שלח אותה
בגט ומנשאל לאחר (מלאכי
ב טו).
הדרן עלך מסכת גיטין

פסקי רי"ד

וזהו מדת אדם רע שרואה
את אשתו יוצאה וטוהה
בשוק וראשה פרוע
ופרומה משני צדדיה
ורוחצת במקום שבני אדם
רוחצין זו מצוה מן התורה
לגרשה שגא כי מצא בה
ערות דבר: והלכה והיתה
לאיש אחר הכתוב קראו
אחר כלומר שאין זה בן
זוגו של ראשון זה הוציא
רשעה מתוך ביתו וזה הכניס רשעה בתוך ביתו וזה הכניס רשעה
ביתו: כי שגא שלח רב יהודה אמר כי אם שנאתה שלח ר' יוחנן אמר שנאו
המשלח ולא פליגי הא דביוג ראשון הא דביוג שני דאמר ר' אלעזר כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מוכח מוריד עליו דמעות שנאמר ואת
מוריד עליו דמעות שנאמר ואת שנית תעשו כסות דמעה את מוכח ה' וגו' עד והיא חביתך ואשת ברייתך:

עם בני אדם סלקא דעתך. פירש בקונטרס אם כן רגלים לדבר
שזונה היא ואסורה לו וחובה לגרשה ולא מנזה וקשה דהא
טווה בשוק ויוצאה וראשה פרוע נמי חובה לגרשה ולא מנזה דבעיא
היא בכוטה (דף כה). אי עוברת על דת יהודית מותר לקיימה או לא
ולא איפשיטא ואמאי לא פריך נמי
עלה ויש לומר דכיון דבעיא בכוטה
לא היא חלף מדריגין קאמר שפיר
דמנזה לגרשה חלף זו חובה לגרשה
מן התורה ועוד יש לפרש רוחצת
עם בני אדם סלקא דעתך אפילו
אדם רע אינו סובל זה מאשתו ט או
אפילו קלה שנקלות אינה עושה כן:
הכתוב קראו אחר. מיתוקמא
אפילו כניית הלל
ואערות קאי:

הדרן עלך המגרש

ופרומה משני צדדיה ורוחצת עם בני אדם
עם בני אדם ס"ד אלא במקום שבני אדם
רוחצין אזו מצוה מן התורה לגרשה שנאמר
כי מצא בה ערות וגו' ושלחה מביתו והלכה
והיתה לאיש אחר (הכתוב קראו אחר כלומר
שאינו זה בן זוגו) לראשון זה הוציא רשעה
מביתו וזה הכניס רשעה לתוך ביתו וזה
שני שלחה שנאמר ושנאה האיש האחרון
ואם לאו קוברתו שנאמר או כי ימות האיש
האחרון כדאי הוא במיתה שזה הוציא רשעה
מביתו וזה הכניס רשעה לתוך ביתו כי

הדרן עלך המגרש

שגא שלח ר' יהודה אומר אם שנאתה שלח ר' יוחנן אומר (א) שנאו המשלח ולא פליגי (ב) הוא בוג
ראשון הא בוגו שני (ג) דאמר ר' אלעזר וכל המגרש אשתו ראשונה אפילו מוכח מוריד עליו דמעות
שנאמר (ד) וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מוכח ה' ככי ואנקה מאין [עוד] פנות אל המנחה ולקחת
רצון מידכם ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורייך אשר אתה בגדתה בה והיא
חביתך ואשת ברייתך:

הדרן עלך המגרש וסליקא לה מסכת גיטין

על מה על פי יי העיד בינך ובין אשת נעורייך אשר אתה בגדתה בה והיא חביתך ואשת ברייתך:

על מה על פי יי העיד בינך ובין אשת נעורייך אשר אתה בגדתה בה והיא חביתך ואשת ברייתך:

(6) [טוטה 1], (7) בכוטה
וכי"ל של ראשון, (8) ס"א
שנאה היא לפני המקום
שלח, (ד) סנהדרין כב. וטס
איתא ר' אליעזר. (ה) כ"ד
חיתא, ח"ג

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה
ובעלה ויהיה אם לא
תמצא חן בעיניו פי מצא
בה ערות דבר וכתב לה
ספר ברייתו ונתן בקדה
ושלחה מביתו:
דברים כד א
ושנאה האיש
האחרון וכתב לה ספר
ברייתו ונתן בקדה
ושלחה מביתו או כי
ימות האיש האחרון
אשר לקחה לו לאשה:
דברים כד ג
3. פי שגא שלח אמר יי
אלו ישרא' וכוסה חמס
על לבושו אמר יי
צבאות ונשמרתם
ברוחכם ולא תבגדו:
מלאכי ב טז
4. וזאת שנית תעשו
כסות דמעה את מוכח יי
ככי ואנקה מאין עוד
פנות אל המנחה ולקחת
רצון מידכם: ואמרתם
מלאכי ב יג-ד

מלאכי ב טז

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

" הדרן עלך מסכת גיטין והדרך עלן. דעתן עלך מסכת גיטין ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת גיטין ולא תתנשי מינן לא
בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. (**) הנינא בר פפא רמי
בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רביש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל
בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאובי תחכמי מצותיך פי לעולם היא לוי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא
אשכח פקודיך פי בם חייתי: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו
משפיימים והם משפיימים. אנו משפיימים לדברי תורה והם משפיימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים
ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר
ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בה:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שעזרתני לסים מסכת גיטין בן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמד
וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד
לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך
והקיצות היא תשיחה. פי בי ירבו ימיה ויסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך
את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם,
ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא, ולאנתבא פולחנא דשמאי לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא
במלכותיה ויקריה, ויניצמח פרקנה ויקרב משיחהו. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.
יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא
ברוך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון
ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא להון ולכון
שלמא רבא חנא וחסדיא ורחמי וחיי אריכי ומזוני ריחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמאי וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא
מן שמאי וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל
ואמרו אמן:

(* פי הגון על זה ממלא בספר החיים שחבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג,
(** כסוימא וסוף משוואת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש כ"ק כמוז רמזים על הוכרת שמות הללו.